

Elever i specialskolan

Läsåret 2023/24

Sveriges officiella statistik

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

Dokumentdatum: 2024-03-27

Diarienummer: 2023:2059

Skolverket, Stockholm 2024

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Om specialskolan	5
Huvudman.....	5
Språk.....	5
Om statistiken	6
Insamling av uppgifter.....	6
Beskrivning av populationen.....	7
Jämförbarhet över tid.....	7
Antalet elever i specialskolan.....	8
Antalet elever över tid	8
Elever per årskurs.....	9
Elevsammansättningen.....	9
Flickor och pojkar.....	9
Hemkommuner	10
Svensk och utländsk bakgrund	10
Föräldrars utbildningsbakgrund	12
Elever som läser olika språk	14
Modersmålsundervisning	14
Svenska som andraspråk.....	15
Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats.....	16

Sammanfattning

Här sammanfattar vi statistiken över elever i specialskolan läsåret 2023/24. Statistiken publiceras också i tabeller på Skolverkets webbplats. Där finns dessutom kvalitetsdeklarationer för den officiella statistiken.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/

- Läsåret 2023/24 går 764 elever i specialskolan. Antalet elever i specialskolan har minskat med 3 procent jämfört med föregående läsår, då antalet elever var 784. Det totala antalet elever i specialskolan har annars ökat kontinuerligt sedan läsåret 2012/13 till och med föregående läsår.
- I specialskolan är 62 procent av eleverna pojkar. Pojkarna är i majoritet i riksskolorna, medan könsfördelningen bland eleverna i regionskolorna är något mer jämn.
- Totalt är 50 procent av eleverna i specialskolan folkbokförda i en annan kommun än den där skolenheten är belägen.
- Något mindre än hälften av eleverna, 46 procent, är födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. Andelen elever som är födda i Sverige och har utlandsfödda föräldrar är 26 procent, och andelen elever som är födda utomlands¹ är 28 procent.
- Andelen av eleverna i specialskolan vars föräldrar har en eftergymnasial eller gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå är 42 respektive drygt 36 procent. Dryga 12 procent av eleverna har föräldrar med en förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå.²
- Läsåret 2023/24 har knappt 46 procent av eleverna rapporterats vara berättigade till modersmålsundervisning, vilket är en ökning med 2 procentenheter jämfört med föregående läsår. Av eleverna som är berättigade till modersmålsundervisning deltar 22 procent i modersmålsundervisning. Det är en ökning med 10 procentenheter jämfört med läsåret 2022/23, men i linje med läsår dessförinnan.
- Läsåret 2023/24 har knappt 16 procent av eleverna läst svenska som andra språk. Samtliga av dessa läser på riksskolor.

¹ Elever med okänd bakgrund är medräknade i denna kategori.

² För vissa elever som invandrat till Sverige saknas uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå.

Bakgrund

Här ger vi en kort bakgrund till statistiken om elever i specialskolan per den 15 oktober. Vi beskriver skolformen, hur data som statistiken baseras på samlas in och hur statistiken går att använda vid jämförelser över tid.

Om specialskolan

Specialskolan ska ge barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller anpassade grundskolan en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar, och som så långt som möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan.³

Specialskolor finns på sex olika orter i Sverige.⁴ Det finns fem regionskolor och fem riksskolor. Regionskolorna tar emot elever som är döva eller som har en hörselnedsättning som inte behöver utbildning vid en riksskola. Riksskolorna finns för elever med olika förutsättningar som hörselnedsättning och intellektuell funktionsnedsättning, grav språkstörning, dövblindhet samt elever med synnedsättning och ytterligare funktionsnedsättning.⁵

Specialskolan har tio årskurser, som delas in i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Lågstadiet består av årskurs 1–4, mellanstadiet av årskurs 5–7 och högstadiet av årskurs 8–10.⁶

Huvudman

Staten är genom Specialpedagogiska skolmyndigheten huvudman för specialskolan.⁷

Språk

Modersmålsundervisning

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning om vissa förutsättningar är uppfyllda. En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om minst fem elever som ska erbjudas modersmålsundervisning i språket önskar sådan undervisning, och det finns en lämplig lärare. Detta gäller dock inte de nationella minoritetsspråken⁸ då dessa ska erbjudas oavsett antal elever.⁹

³ 12 kap 2 § skollagen (2010:800).

⁴ Umeå, Härmösand, Stockholm, Örebro, Vänersborg och Lund.

⁵ 8–10 §§ förordningen (2011:130) med instruktion för Specialpedagogiska skolmyndigheten.

⁶ 12 kap. 3 § skollagen.

⁷ 2 kap. 4 § och 12 kap. 26 § skollagen.

⁸ Enligt 7 § språklagen (2009:600) är de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

⁹ 12 kap. 7 § skollagen och 5 kap. 7–13 §§ skolförordningen (2011:185).

Svenska som andraspråk

Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska och ska, om det behövs, anordnas för:

- elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,
- elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
- invandrade elever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.¹⁰

Om statistiken

Elevstatistiken innehåller uppgifter om könsfördelning baserat på juridiskt kön, antal elever i de olika årskurserna, elevernas boendeform, och andel elever som har svensk, utländsk eller okänd¹¹ bakgrund. Utöver det innehåller statistiken uppgifter om vilken utbildningsnivå elevens föräldrar har. Det framgår också hur stor andel av eleverna som går i regionskolor respektive riksskolor och hur stor andel som är folkbokförda i en annan kommun än den kommun där deras skola ligger.

Vidare redovisas statistik om antalet och andelen elever som är berättigade till och deltar i modersmålsundervisning samt statistik om antal och andel elever som undervisas i svenska som andraspråk.

Skolornas kännedom om antalet elever som är berättigade till modersmålsundervisning uppkommer vanligen genom att vårdnadshavare fyller i uppgifter om förekomst av annat modersmål på en blankett till skolan eller genom att det kommer in en ansökan om modersmålsundervisning till skolan. Detta innebär att statistiken inte redovisar det totala antalet berättigade elever utan enbart antalet berättigade elever som skolorna har kännedom om.

När vi presenterar statistiken i löpande text avrundas sifferuppgifter till tre informationsbärande siffror. Det betyder till exempel att 1 083 417 elever anges som 1 080 000 elever och att 13 128 lärare anges som 13 100 lärare. Alla beräkningar utgår dock från icke avrundade uppgifter.

Insamling av uppgifter

Statistiken över elever i specialskolan ingår i Sveriges officiella statistik och avser den vecka den 15 oktober inträffar. Skolverket begär in uppgifter från huvudmannen via Statistiska centralbyrån (SCB).

Bakgrundsinformation kommer från Registret över totalbefolkningen samt Registret över befolkningens utbildning hos Statistiska centralbyrån (SCB).

¹⁰ 5 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen.

¹¹ Med okänd bakgrund avses elever som inte var folkbokförda per den 30 september aktuellt läsår.

Beskrivning av populationen

Svensk och utländsk bakgrund

Uppgifter om elevernas bakgrund hämtas från Registret över totalbefolkningen och redovisas enligt följande indelning:

- *Elever med svensk bakgrund.* Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige.
- *Elever med utländsk bakgrund.* Med utländsk bakgrund avses att eleven är född utomlands eller född i Sverige med två utlandsfödda föräldrar.
- *Elever med okänd bakgrund.* Med okänd bakgrund avses elever som inte var folkbokförda per den 30 september innevarande läsår.

Föräldrars utbildningsbakgrund

Uppgifter om föräldrars utbildningsbakgrund hämtas från Registret över befolkningens utbildning. Eleverna redovisas också utifrån deras föräldrars högsta utbildningsnivå, där utbildningsnivån kan delas in i ett antal kategorier. Vilken utbildningsnivå en elevs föräldrar har definieras utifrån den högsta utbildningen hos minst en förälder. Om en elevs föräldrar har exempelvis eftergymnasial utbildning betyder det att minst en av elevens föräldrar har eftergymnasial utbildning och att denna nivå också är den högsta hos de båda föräldrarna. I vissa fall saknas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå.¹²

Jämförbarhet över tid

Här beskriver vi förändringar som påverkar jämförbarheten över tid. Det kan vara ändringar i definitioner, att metoder ändras i framställningen av statistiken eller omvärldsförändringar som påverkar jämförbarheten. Här ingår också förändringar i skolförfattningarna.

Statistiken för året jämförs i första hand med föregående år samt för en period på tio år.

Uppgifter om elever i specialskolan har tidigare samlats in på gruppnivå, men samlas från och med läsåret 2019/20 in på individnivå.

Sedan läsåret 2019/20 rapporteras endast ett modersmål per elev, i första hand det modersmål som eleven får undervisning i. Tidigare har samtliga språk som eleven är berättigad till redovisats i statistiken.

Från och med läsåret 2020/21 redovisar Skolverket statistik om svensk och utländsk bakgrund och föräldrarnas utbildningsbakgrund.

¹² För vissa elever som invandrat till Sverige saknas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå.

Antalet elever i specialskolan

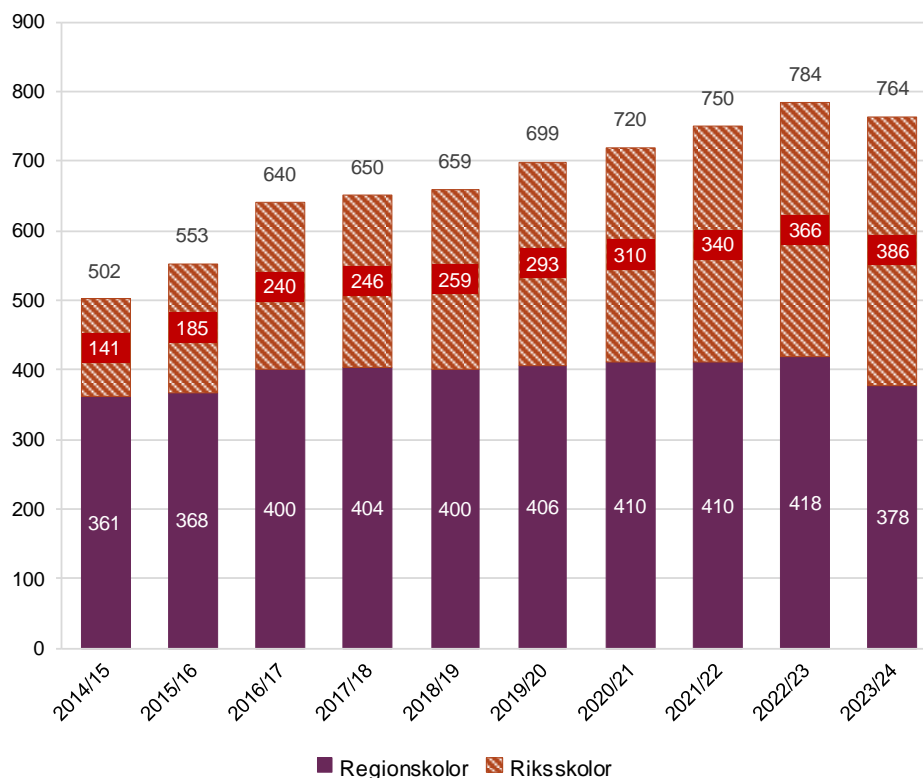
Här presenterar vi antalet elever i specialskolan. Vi redovisar också hur eleverna fördelas över årskurser samt elevsammansättningen uppdelat på kön, hur många av eleverna som har en annan hemkommun än den där skolan är belägen, hur många av eleverna som har svensk eller utländsk bakgrund, samt information om föräldrars utbildningsbakgrund.

Antalet elever över tid

Läsåret 2023/24 går 764 elever i specialskolan. Läsåret 2023/24 är första läsåret då ett större antal elever går i riksskolorna, 386 elever, än i regionskolorna, 378 elever. Det betyder att knappt 51 procent av specialskolans elever går i riksskolorna läsåret 2023/24.

Diagram 1 visar utvecklingen av antalet elever i specialskolan de senaste tio läsåren uppdelat på regionskolor och riksskolor.

Diagram 1. Antal elever i specialskolan uppdelat på regionskolor och riksskolor läsåren 2014/15–2023/24.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 2 för läsåren 2014/15–2023/24.

Totalt sett har antalet elever i specialskolan minskat med knappt 3 procent jämfört med föregående läsår, då antalet elever i specialskolan var 784. Till och med

föregående år har det totala antalet elever i specialskolan annars ökat kontinuerligt sedan läsåret 2012/13.

I regionskolorna har antalet elever varit relativt stabilt under de senaste åtta läsåren, men samtidigt har andelen av eleverna i specialskolan som går i regionskolorna minskat. Jämfört med föregående läsåret har elevantalet dock minskat från 418 till 378 elever, vilket innebär en minskning med 10 procent.

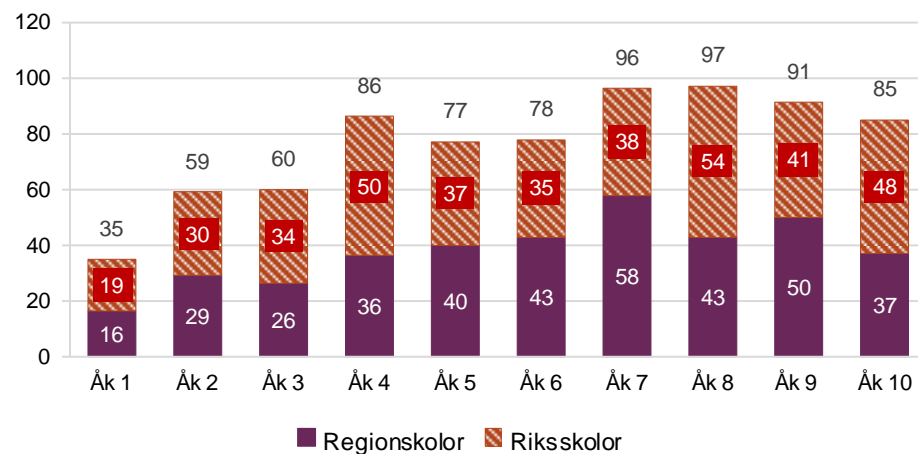
I riksskolorna har antalet elever ökat kontinuerligt de senaste tio läsåren. Jämfört med föregående läsåret har elevantalet ökat från 366 till 386 elever, vilket innebär en ökning med drygt 5 procent.

Elever per årskurs

Antalet elever varierar mellan årskurserna, men är jämnt fördelat över stadierna. Av alla specialskolans elever läsåret 2023/24 går ungefär en tredjedel vardera i årskurs 1 till 4, årskurs 5 till 7 och årskurs 8 till 10.

I diagram 2 visas antalet elever i specialskolan per årskurs uppdelat på regionskolor och riksskolor.

Diagram 2. Fördelning av antal elever i specialskolan per årskurs uppdelat på regionskolor och riksskolor läsåret 2023/24.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 4 för läsåret 2023/24.

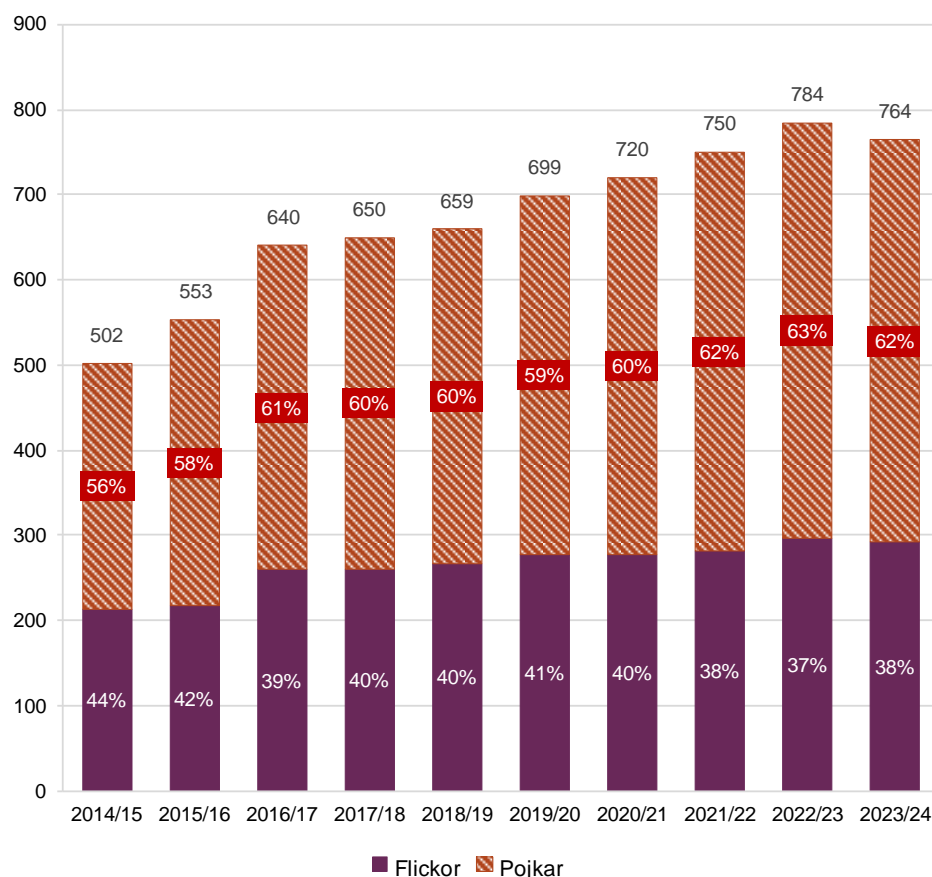
Elevsammansättningen

Flickor och pojkar

I specialskolan är 62 procent av eleverna pojkar. I riksskolorna är pojkarna i majoritet med 68 procent av eleverna, medan könsfördelningen i regionskolorna är mer jämn med 44 procent flickor och 56 procent pojkar.

Diagram 3 visar könsfördelningen bland alla elever i specialskolan för de senaste tio läsåren.

Diagram 3. Könsfördelning bland elever i specialskolan läsåren 2014/15–2023/24.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 3 för läsåren 2014/15–2018/19 och tabell 2 för läsåren 2019/20–2023/24.

Diagrammet visar andelen pojkar har ökat de senaste tio läsåren. Läsåret 2014/15 var andelen pojkar 56 procent.

Hemkommuner

Specialskolans tio skolenheter är belägna i sex kommuner och har elever från 122 kommuner. Totalt är knappt 50 procent av eleverna folkbokförda i en annan kommun än den där skolenheten är belägen.

Trots att knappt hälften av specialskolans elever inte går i en skola i kommunen där de är folkbokförda, så bor 92 procent av eleverna hemma hos föräldrarna. Övriga elever bor i elevhem eller annat boende.

Svensk och utländsk bakgrund

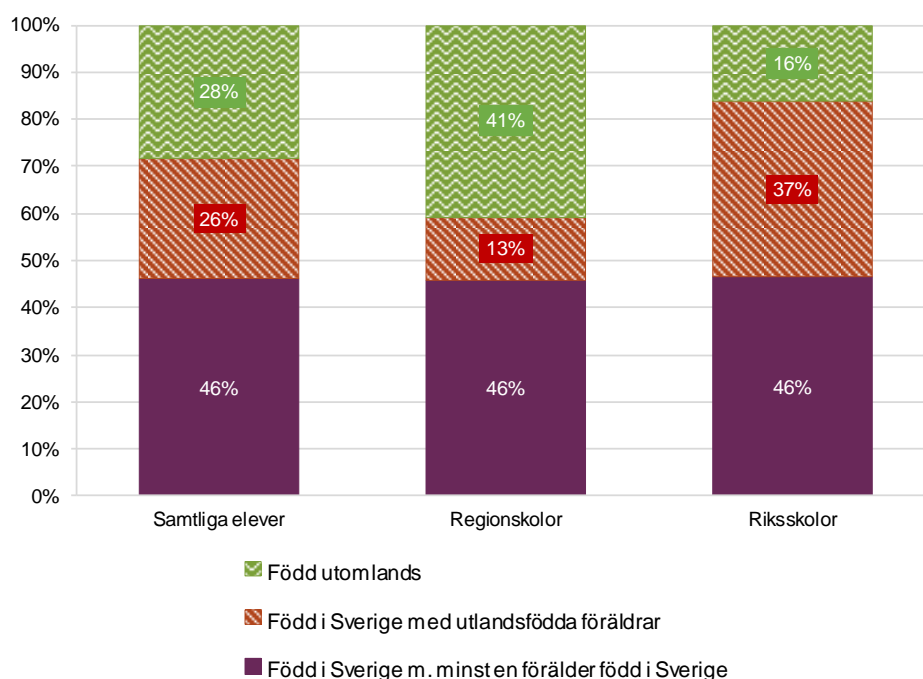
Läsåret 2023/24 är något mindre än hälften, 46 procent, av eleverna i specialskolan födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. Andelen elever som är födda i Sverige med utlandsfödda föräldrar är 26 procent, och

andelen elever som är födda utomlands är 28 procent. Denna fördelning av eleverna är i stort sett oförändrad jämfört med föregående läsår.

Fördelningen av elever i specialskolan utifrån svensk och utländsk bakgrund skiljer sig från hur elever i grundskolan fördelas. I grundskolan är andelen elever som är födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige 73 procent. När det gäller andelen elever som är födda i Sverige och har utlandsfödda föräldrar respektive andelen elever som är födda utomlands är motsvarande andelar bland grundskolans elever 15 respektive 12 procent.

Diagram 4 visar andelen elever i specialskolan med svensk och utländsk bakgrund totalt samt uppdelat på region- och riksskolor.

Diagram 4. Andel elever med svensk och utländsk bakgrund i specialskolan totalt samt uppdelat på regionskolor och riksskolor läsåret 2023/24.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 6A för läsåret 2023/24.

Diagrammet visar att andelen elever med svensk och utländsk bakgrund skiljer sig något mellan riksskolorna och regionskolorna. I både riksskolorna och regionskolorna är 46 procent av eleverna födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. Men det är en större andel av eleverna i regionskolorna än i riksskolorna som är födda utomlands, 41 jämfört med drygt 16 procent, medan andelen elever som är födda i Sverige med utlandsfödda föräldrar är högre i riksskolorna än i regionskolorna, knappt 37 jämfört med drygt 13 procent.

Andelen pojkar som är födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige är högre än motsvarande andel för flickor, 49 jämfört med 42 procent. Det är också en högre andel av flickorna än pojkarna som är födda utomlands, 34 jämfört med 25 procent.

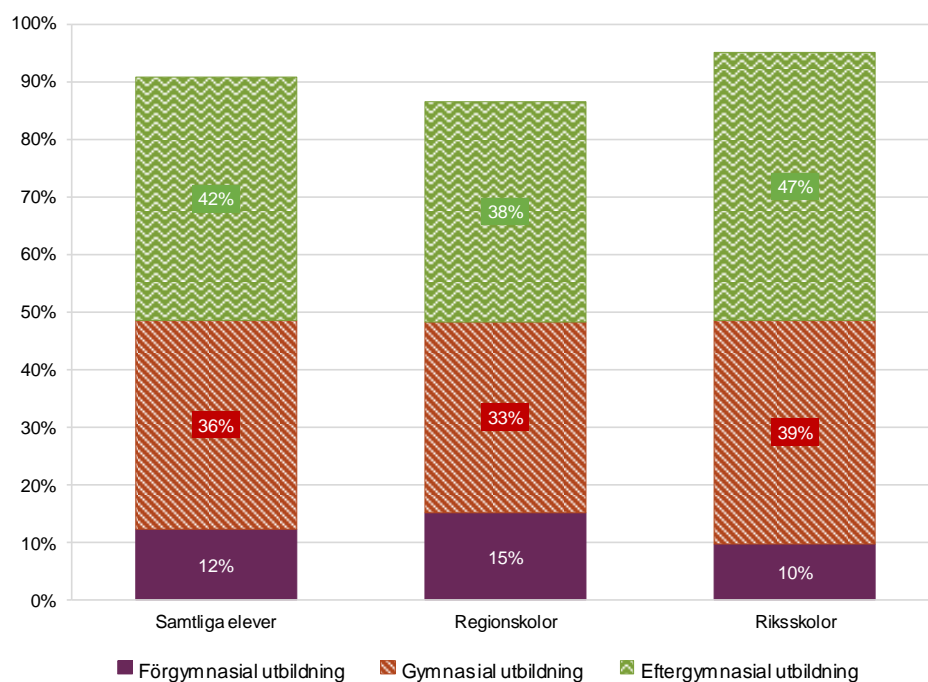
Föräldrars utbildningsbakgrund

Bland eleverna i specialskolan har majoriteten föräldrar med eftergymnasial eller gymnasial utbildning, 42 respektive 36 procent. Andelen elever med föräldrar med en förgymnasial utbildning är drygt 12 procent totalt sett. För 9 procent av eleverna saknas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå.¹³ Fördelningen av eleverna utifrån föräldrarnas högsta utbildningsnivå är i nivå med föregående läsår.

Precis som när det gäller svensk och utländsk bakgrund så finns det skillnader i föräldrarnas utbildningsbakgrund mellan eleverna i specialskolan och eleverna i grundskolan. I grundskolan har 64 procent av eleverna minst en förälder med eftergymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Andelen elever i grundskolan som har minst en förälder med gymnasial utbildning respektive förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå är 29 respektive 5 procent.

Diagram 5 visar andelen elever i specialskolan efter föräldrarnas högsta utbildningsnivå uppdelat på elever i region- och riksskolor.

Diagram 5. Andel elever redovisade efter föräldrarnas högsta utbildningsnivå i specialskolan uppdelat på regionskolor och riksskolor läsåret 2023/24.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 6A för läsåret 2023/24.

Diagrammet visar att andelen elever som har föräldrar med eftergymnasial och gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå är högre bland elever i riksskolor jämfört med elever i regionskolor, 47 respektive 39 procent jämfört med 38 respektive 33 procent. Andelen elever vars föräldrar har förgymnasial utbildning är samtidigt lägre bland riksskolornas elever, 10 procent jämfört med

¹³ För vissa elever som invandrat till Sverige saknas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå. Uppgiften saknas också för elever med okänd bakgrund.

15 procent bland eleverna i regionskolor. I regionskolorna saknar knappt 13 procent av eleverna uppgift om föräldrarnas högsta utbildningsnivå.

Skillnaderna mellan flickor och pojkar när det gäller föräldrarnas utbildningsnivå är mindre. Bland pojkarna har en något högre andel föräldrar med eftergymnasial utbildning, 44 jämfört med 40 procent bland flickorna. Det är en högre andel flickor som saknar uppgift om föräldrarnas högsta utbildningsnivå, 11 procent jämfört med knappt 8 procent.

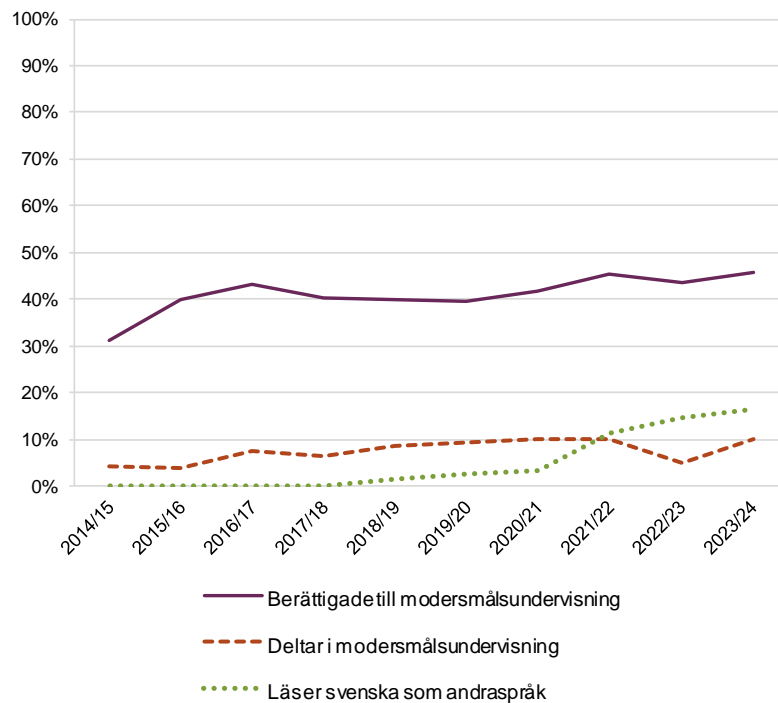
Elever som läser olika språk

Här presenterar vi statistik om elever som läser modersmål och om elever som läser svenska som andraspråk.

Modersmålsundervisning

Diagram 6 visar andel elever i specialskolan som är berättigade till, respektive som deltar i, modersmålsundervisning samt andel elever som läser svenska som andraspråk för de senaste tio läsåren.

Diagram 6. Andel elever i specialskolan som är berättigade respektive deltar i modersmålsundervisning samt läser svenska som andraspråk läsåren 2014/15–2023/24.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 3 för läsåren 2014/15–2023/24.

Lsåret 2023/24 har 351 av specialskolornas elever rapporterats vara berättigade till modersmålsundervisning. Det motsvarar knappt 46 procent av samtliga elever i specialskolan och är i linje med en långsam ökning över de senaste tio åren.

Av samtliga elever i specialskolan deltar läsåret 2023/24 10 procent i modersmålsundervisning,. Av eleverna som är berättigade till modersmålsundervisning deltar nästan 22 procent i modersmålsundervisning, vilket är i linje med läsåret 2021/22 och den långsiktiga trenden som presenteras Diagram 6. Lsåret 2022/23 hade dock ett avvikande värde på enbart 12 procent, vilket också återspeglas i diagrammet.

Svenska som andraspråk

Andelen elever som läser svenska som andraspråk har ökat stort de två senaste läsåren, som kan ses i diagram 6. Läsåret 2023/24 deltog 126 av eleverna, 16 procent, i riksskolorna i svenska som andra språk. Bland flickorna var det 15 procent som läste svenska som andra språk, motsvarande andel bland pojkarna var 17 procent. Enbart elever på riksskolor deltog i svenska som andra språk.

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

De tabeller som uppgifterna är hämtade från hittar du på Skolverkets webbplats.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde] ›
[läsåår, termin, år] › [Tabell XX].

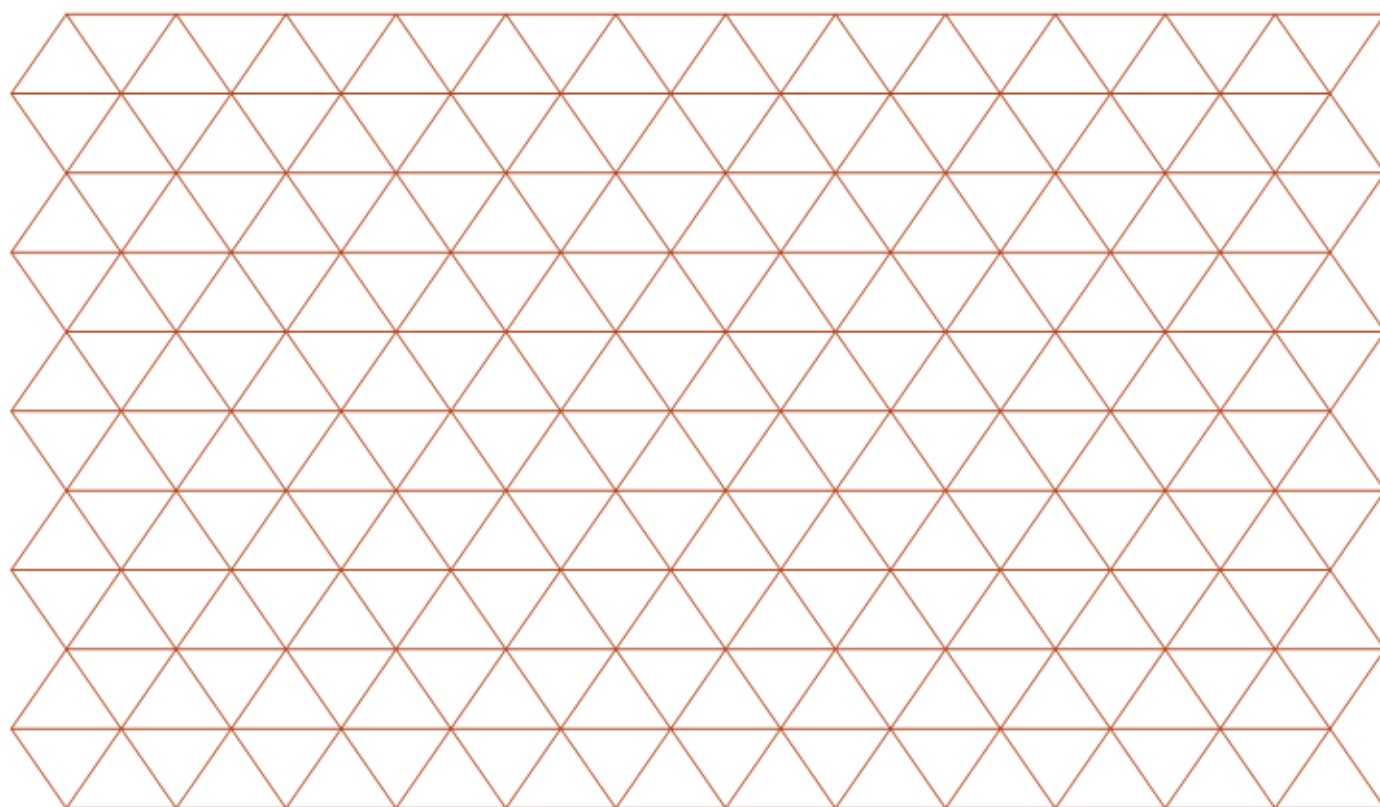
På Skolverkets webbplats redovisas statistik för riket och skolenheter.

I kvalitetsdeklarationen för statistiken finns information om statistikens ändamål, innehåll, tillförlitlighet, aktualitet, tillgänglighet och jämförbarhet. Du hittar kvalitetsdeklarationen på Skolverkets webbplats.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde] ›
[läsåår, termin, år] › [Relaterade dokument].

Om du har frågor om statistiken, mejla till utbildningsstatistik@skolverket.se

Skolverket

www.skolverket.se